

Louis Sclavis

speelt bij 3^e Basklarinet Festijn

Louis Sclavis foto: Luc Jennepin

door Aad van Nieuwkerk

Vanaf september 2018 tot en met februari 2019 vindt in België en Nederland het derde Basklarinet Festijn plaats. Een van de 'special guests' is componist en basklarinettist Louis Sclavis. Aad van Nieuwkerk sprak met hem over zijn huis in de Franse Jura, de freejazz en waarom voor hem de basklarinet zijn 'ideale speelgoed' is.

Louis Sclavis (Frankrijk, 1953) mag je tot de beroemdste en meest gevraagde klarinettisten en basklarinettisten rekenen in het schemergebied tussen 'gewone' jazz en freejazz. In een lange reeks samenwerkingen met musici van over de hele wereld maakte hij tientallen albums en treedt hij internationaal op. In november speelt hij met zijn *Asian Fields Trio* in Tilburg en Utrecht en die concerten maken deel uit van het Derde Basklarinet Festijn, dat tussen september 2018 en februari 2019 in Nederland en België plaatsvindt.

Het huis waar Louis Sclavis woont – in een klein, sfeervol dorpje in de Franse Jura, ten noorden van Lyon – is al generaties in de familie. “Dit was het huis van mijn moeder, en daarvoor was het het huis van háár moeder. Er verandert hier niet zoveel. De akkers, de bossen, de huizen: het is allemaal nog precies zoals het er anderhalve eeuw geleden ook al uitzag.”

Sclavis bespeelt de klarinet vanaf zijn negende. De basklarinet kwam tien jaar later op zijn pad, in 1972. “In de jaren 70 ging ik aan de gang met muziek, met theater, met optredens – het was een tijd dat alles openlag. Als je een theaterstuk wilde maken of een dansvoorstelling, dan dééd je dat gewoon. Alles liep door elkaar!

Het Living Theatre, Art Ensemble of Chicago, Sun Ra, en tegelijkertijd Stockhausen, Xenakis, Pink Floyd: alle soorten muziek werden gemixt, alles was mogelijk. Dus ik stopte met mijn klassieke opleiding en ging gewoon doen wat me aantrok. Freejazz.”

Sclavis voelde zich aangetrokken tot onbekend terrein. “Ik wist niets van jazz, er was ook niemand die me dat kon uitleggen. Kijk, gewone jazz heeft allerlei regels, maar in de freejazz kun je het doen zoals je zelf wilt. Dus toen de freejazz opkwam, voelde ik meteen: oké, dit wil ik! De basklarinet hielp me om mijn eigen muziek te maken. Van Eric Dolphy had ik nooit gehoord. En er was verder geen Coltrane of Miles Davis van de basklarinet, niemand die een standaard had bepaald. Daardoor voelde ik me met de basklarinet helemaal vrij, kon ik gewoon m'n gang gaan ... Mijn klarinetdocent waarschuwde me nog: ‘Dat is toch helemaal geen solo-instrument? Wat stom om een basklarinet te kopen!’” Sclavis lacht bij de herinnering aan die tijd.

“Met de basklarinet kun je heel veel verschillende rollen spelen, alsof je tenorsaxofonist bent, of zanger, bassist, cellist, je kunt heel hoog spelen of heel laag; de basklarinet is het ideale speelgoed! De basklarinet is *more fun!* De gewone klarinet is dat voor mij veel minder. Maar: de techniek van de gewone klarinet is veeleisender

Asian Fields Trio: Vincent Courtois, Louis Sclavis en Dominique Pifarély
foto: Jean-Baptiste Millot

– daarom oefen ik ook eigenlijk altijd op de gewone klarinet. En er zijn nog zoveel dingen die ik wil doen op de basklarinet! Het lukt me nog steeds iedere keer om nieuwe geluiden te ontdekken, nieuwe kleuren, nieuwe mogelijkheden. Dat ligt niet alleen aan het instrument: het is ook een ontdekking in jezelf – het spelen op de basklarinet stelt je in staat je steeds verder te verdiepen in wie jij zelf bent.”

Louis Sclavis is behalve musicus ook componist. Hij schrijft het grootste deel van de stukken voor zijn trio (met violist Dominique Pifarély en cellist Vincent Courtois; meest recente cd: *Asian Fields Variations*). Inspiratie voor zijn composities haalt Sclavis uit de musici met wie hij samenwerkt en uit wat hij noemt: *beweging*. “Niet emotie, niet ruimte, niet een beeld, nee, altijd: beweging. Beweging is altijd het eerste. Als ik een geschikte beweging in mijn hoofd heb, dán komt de rest: ritme, melodie, klank. Bij het improviseren gaat het anders, dan heb ik niets nodig. Improviseren is gewoon: spelen. Ik speel, punt. Dat doe ik nu al zoveel jaren, dat is voor mij volkomen natuurlijk. Kan *anywhere*, *anytime*, met *anybody*.”

“Wat ik belangrijk vind, is met andere musici te werken. Ik ben geen klassieke componist, ik werk het liefste zoveel mogelijk samen met andere musici. Ik schrijf kleine dingen en dan gaan we aan het werk. Er zit ook steeds improvisatie in. Ik zeg ook altijd tegen andere musici: ‘Neem dit en doe er je eigen ding mee. Niet mij naspelen, maar je eigen stuk ervan maken!’”

“Als ik een perfecte compositie hoor, dan klinkt het voor mij als een perfecte improvisatie en omgekeerd. Want als je improviseert,

ben je eigenlijk aan het componeren. Er is dan geen afstand tussen de compositie en de muzikant. De grote, echt grote interpreten klinken, ook als ze Schubert spelen, alsof ze aan het improviseren zijn. Voor mij is er dus geen verschil: in je hoofd is het hetzelfde.”

De buitenwereld is, zo blijkt, nooit ver weg. Sclavis wijst naar buiten, naar zijn tuin, naar de bergen in de verte. “Er is één stuk op die cd met mijn trio, dat heet *Mont Myon*, dat is die heuvel daar achter mijn huis. *Asian Fields*, zo noem ik die velden hiernaast. De compositie *Cèdre* is die ceder in de tuin van de burens. En *La Carrière*, dat is de zandafgraving hier achter het dorp.” Zo komt iets van de sfeer van dat dorpje in de Jura in november naar ons land, in de muziek van Louis Sclavis, met Dominique Pifarély (viool) en Vincent Courtois (cello). De concerten zijn in Paradox Tilburg (23 november) en TivoliVredenburg Utrecht (25 november). Na de pauze: *37FERN* met zangeressen Claron McFadden en Kristina Fuchs en basklarinetisten Oğuz Büyükberber en Tobias Klein.

Meer informatie over het Basklarinet Festijn, zie www.bassclarinet.nl/basklarinet-festijn-2018.

Meer over Louis Sclavis

In de achtste jaargang van tijdschrift *de Klarinet* verschenen twee artikelen over Louis Sclavis: in DK44 een interview (met Henk Jansen) en in DK46 een artikel door Michel Duijves over Sclavis' lp *Clarinettes* (later ook op cd verschenen).

Recensies over cd's van Louis Sclavis stonden onder andere in:

- DK44: *African Flashback* met Henri Texier (contrabas) en Aldo Romano (drums en gitaar), Label Bleu
- DK64: *Lost on the Way* met François Merville (slagwerk), Maxime Delpierre (gitaar), Matthieu Metzger (sopraan- en altsaxofoon), Olivier Lété (bas), ECM
- DK95: *Silk and Salt Melodies* met Benjamin Moussay (piano, keyboard), Gilles Coronado (gitaar) en Keyvan Chemirani (percussie), ECM
- DK117: *Asian Fields Variations* met Vincent Courtois (cello) en Dominique Pifarély (viool), ECM

Oude nummers zijn nog na te bestellen via deklarinet@ziggo.nl of tel. 0031 38 3202084.

Een Japanse fan heeft een site gemaakt met (uitgebreide) informatie in het Frans en Japans: <http://sclavisfansite.jp>. Hierop staat onder andere een biografie en discografie. Informatie is ook te vinden op www.inclinaisons.com, dit is de site van het impresariaat van Marion Piras (agent van veel grote artiesten op gebied van jazz en improvisatie).